

RAPORT Z EWALUACJI PROBLEMOWEJ: Procesy

Publiczna Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół
Chrzanów

Przebieg ewaluacji:

Prezentowany raport jest rezultatem ewaluacji zewnętrznej przeprowadzonej w szkole (lub placówce) przez wizytatorów do spraw ewaluacji. Raport z ewaluacji problemowej dotyczy jednego z przedstawionych poniżej obszarów.

Ewaluacja polega na zbieraniu i analizowaniu informacji:

- o efektach działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły lub placówki (na podstawie danych informujących o wynikach pracy szkoły (lub placówki) odzwierciedlonych w umiejętnościach, zachowaniach, postawach, działaniach uczniów i w osiągniętych przez nich rezultatach na różnego rodzaju testach, egzaminach),
- o procesach zachodzących w szkole lub placówce (na podstawie danych, które informują o procesach i działaniach zachodzących i podejmowanych w szkole (lub placówce), a decydujących o sposobie funkcjonowania, charakterze szkoły (lub placówki) i przede wszystkim prowadzących do pożądanego efektów),
- o funkcjonowaniu szkoły lub placówki w środowisku lokalnym, w szczególności w zakresie współpracy z rodzicami uczniów (na podstawie danych informujących o sposobie współpracy ze środowiskiem i funkcjonowaniu w środowisku oraz wykorzystaniu tych zasobów w procesie nauczania i uczenia się),
- o zarządzaniu szkołą lub placówką (na podstawie danych informujących o sposobach zarządzania decydujących o jakości działań podejmowanych w szkole lub placówce).

Ewaluacja ma na celu zebranie informacji i ustalenie poziomu spełniania przez szkołę lub placówkę wymagań zawartych w załączniku do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego.

Szkoła lub placówka może spełniać te wymagania na pięciu poziomach:

Poziom E - oznaczający niski stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.

Poziom D - oznaczający podstawowy stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.

Poziom C - oznaczający średni stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.

Poziom B - oznaczający wysoki stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.

Poziom A - oznaczający bardzo wysoki stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.

Opis metodologii:

Badanie zostało zrealizowane w dniach 05-05-2011 - 16-05-2011 przez zespół wizytatorów ds. ewaluacji, w skład którego weszli Barbara Krawczyk, Henryk Radej.

W trakcie ewaluacji w placówce zbierano informacje pochodzące z wielu źródeł - dyrektora, uczących w szkole nauczycieli, innych pracowników, uczniów, rodziców, partnerów szkoły i przedstawicieli samorządu lokalnego. Do gromadzenia danych wykorzystano metody ilościowe (ankiety w wersji elektronicznej i papierowej), jakościowe (wywiady indywidualne, grupowe, obserwację i analizę źródeł zastanych). Zestawienie metod, technik doboru próby i liczby osób, które wzięły udział w badaniach znajduje się w tabeli poniżej.

Wywiady grupowe zostały przeprowadzone po realizacji i analizie ankiet, pełniąc wobec nich funkcję wyjaśniającą.

Kategoria badanych/źródła danych	Metoda/technika	Sposób doboru próby	Wielkość próby
Dyrektor szkoły	Indywidualny wywiad pogłębiony	nd	nd
Nauczyciele	Ankieta elektroniczna (CAWI) "Szkoła, w której pracuję"	Badanie na próbie pełnej	16
	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Nauczyciele zróżnicowani pod względem stażu, nauczanego przedmiotu i pracy w zespołach zadaniowych oraz pedagog szkolny	1
Pracownicy niepedagogiczni	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Pracownicy inni niż nauczyciele	10
Uczniowie	Ankieta elektroniczna (CAWI) "Moja szkoła"	Badanie na próbie pełnej uczniów klas rok niższych od najstarszych	20
	Ankieta elektroniczna (CAWI) "Mój dzień"	Badanie na próbie pełnej uczniów najstarszych klas	9
	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Przedstawiciele trzech ostatnich roczników, dobrani losowo	12
Rodzice	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Przedstawiciele rady rodziców i rad klasowych, reprezentujący różne roczniki	1
	Ankieta audytoryjna (PAPI)	Badanie na próbie pełnej rodziców uczniów klas rok niższych od najstarszych	20
Partnerzy szkoły, przedstawiciele samorządu lokalnego	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Przedstawiciele samorządu lokalnego i instytucji wskazanych przez dyrektora jako partnerzy	7
Obserwacja lekcji		Klasy trzecie i czwarte (szkoły podstawowe), klasy pierwsze (gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne)	nd
Obserwacja szkoły		Na zewnątrz, przed i po lekcjach, podczas przerw, podczas zajęć pozalekcyjnych	nd
Analiza dokumentów			

Informacja o szkole

Nazwa placówki	Publiczna Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół
Patron	
Typ placówki	Szkoła podstawowa
Miejscowość	Chrzanów
Ulica	Chrzanów Pierwszy
Numer	81
Kod pocztowy	23-305
Urząd pocztowy	Chrzanów
Telefon	0158755106
Fax	0158755594
Www	
Regon	00101626200014
Publiczność	Publiczna
Kategoria uczniów	Dzieci lub młodzież
Charakter	Brak specyfiki
Uczniowie, wychow., słuchacze	124
Oddziały	7
Nauczyciele pełnozatrudnieni	7
Nauczyciele niepełnozatr. (stos.pracy)	12
Nauczyciele niepełnozatr. (w etatach)	1
Średnia liczba uczących się w oddziale	17.71
Liczba uczniów przypadających na jednego pełnozatrudnionego nauczyciela	17.71
Województwo	LUBELSKIE (06)
Powiat	Powiat janowski (05)
Gmina	Chrzanów (02)
Typ gminy	
Liczba mieszkańców	
Wysokość wydatków na oświatę	
Stopa bezrobocia	

Wyniki ewaluacji:

Obszar: Procesy

Wymaganie: *Szkoła lub placówka ma koncepcję pracy*

Komentarz:

Wyniki przeprowadzonego badania ewaluacyjnego dowodzą, że Publiczna Szkoła Podstawowa w Chrzanowie działa zgodnie z przyjętą przez radę pedagogiczną koncepcją pracy, która jest znana pracownikom szkoły, uczniom i rodzicom. Z badania wynika ponadto, że koncepcja pracy jest analizowana i modyfikowana stosownie do potrzeb. Warto też podkreślić, iż zarówno pracownicy szkoły, jak też uczniowie i ich rodzice akceptują kierunki pracy sformułowane w koncepcji.

Poniżej wskazane zostaną argumenty świadczące o wysokim poziomie spełniania tego wymagania przez szkołę.

Z analizowanych źródeł wynika, że Koncepcja pracy Zespołu Szkół w Chrzanowie na lata 2009-2012 została opracowana w formie dokumentu obowiązującego dla obydwu typów szkół (szkoła podstawowa i gimnazjum). W dokumencie sformułowano "Misję szkoły", która zakłada wszechstronny rozwój ucznia w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym i duchowym. Celem głównym pracy szkoły jest zapewnianie wysokiego poziomu edukacji, wychowania i opieki oraz organizacja procesu kształcenia, zapewniająca każdemu uczniowi szansę rozwoju (na miarę jego indywidualnych potrzeb i możliwości) i przygotowanie do przyszłego życia. Ponadto, w koncepcji założono, że nauczanie i wychowanie opiera się na zasadach wiary chrześcijańskiej, a za wszechstronny rozwój młodego człowieka odpowiedzialni są rodzice, szkoła i on sam, przy czym role tych podmiotów zmieniają się w czasie, a akcent stopniowo przesuwa się od rodziców, poprzez szkołę, na samego ucznia - ich porozumienie się i współdziałanie są niezbędne. Ponadto, zgodnie z koncepcją, ocenianie zachowania uczniów oraz ich postępów w nauce winno odnosić się do świadomie kształtowanej sylwetki absolwenta i wspierać szkolny program dydaktyczno - wychowawczy. W koncepcji sformułowano też następujące cele szczegółowe:

- Zapewnianie optymalnych warunków działalności szkoły (obiekty, pomieszczenia, wyposażenie w środki i pomoce dydaktyczne).
- Zapewnienie ciągłego rozwoju szkoły.
- Doskonalenie jakości pracy szkoły.
- Promowanie placówki w środowisku lokalnym, prezentowanie osiągnięć uczniów i nauczycieli, współpraca z innymi placówkami, poszerzanie kontaktów uczniów ze środowiskiem zewnętrznym.
- Doskonalenie zawodowe nauczycieli zgodnie z rzeczywistymi potrzebami placówki i nauczycieli, zastosowanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce, podnoszenie kompetencji w zorganizowanym procesie uczenia się zespołów nauczycielskich (doskonalenie kwalifikacji poza miejscem pracy i w ramach Wewnątrzszkolnego Doskonalenia Nauczycieli).
- Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego uczniom i nauczycielom.
- Doskonalenie sprawności organizacji oraz systemu komunikowania się.
- Podejmowanie systematycznych i skutecznych działań wychowawczych, profilaktycznych i opiekuńczych.

W opinii pracowników niepedagogicznych, w szkole kładzie się główny nacisk na bezpieczeństwo i naukę dzieci, na ich wychowanie, na właściwe kontakty interpersonalne i współpracę, szacunek dzieci do starszych i do rówieśników. Ponadto, zdaniem uczestniczących w wywiadzie, szkoła zwraca uwagę na to, aby dzieci zachowywały się kulturalnie i grzecznie, szanowały mienie szkolne. Respondenci zauważyli też, że w pracy szkoły ważna jest współpraca z rodzicami oraz organizowanie uroczystości szkolnych na wysokim poziomie.

W opinii uczniów uczestniczących w wywiadzie grupowym, w tej szkole kładzie się nacisk: na kulturę osobistą, właściwe zachowanie, na naukę i sport. Uczniowie podkreślili, że szkoła oczekuje od nich, aby "dobrze się uczyli, byli dobrymi ludźmi i patriotami". Uczniowie dodali też, że uczestniczą w ciekawych imprezach, przedstawieniach, akademiach świątecznych i okazjonalnych. Uczniowie cenią też sobie fakt, że w szkole funkcjonuje stołówka, w której można zjeść obiad, sklepik z przyborami, świetlica, boiska sportowe. Do atutów szkoły uczniowie zaliczyli ponadto: zajęcia dodatkowe (w tym sportowe), kółka zainteresowań, zimowe wyjścia

na stok narciarski, konkursy (wiedzy, plastyczne, sportowe), liczne zabawy. Uczniowie stwierdzili też, że podobają im się lekcje, a w szczególności to, że nauczyciele właściwie tłumaczą trudne zagadnienia a negatywne oceny zawsze można poprawić.

W opinii uczestniczących w wywiadzie grupowym rodziców, szkoła kładzie szczególny nacisk na wyposażenie uczniów w wiedzę. Zdaniem rodziców, ważne w pracy szkoły jest kształcenie, opieka i bezpieczeństwo oraz wychowanie (patriotyczne, chrześcijańskie). Rodzice zauważają, że szkoła uczy dzieci współpracy, zachowania w różnych sytuacjach, tolerancji, poszanowania mienia (społecznego, szkolnego, wspólnego w klasie), szacunku do samego siebie i do osób starszych. W opinii rodziców, szkoła dba o bazę i o dobrą współpracę z rodzicami.

Należy podkreślić, iż wszyscy uczestniczący w wywiadzie rodzice potwierdzili, że akceptują kierunki pracy szkoły.

Kolejnym argumentem potwierdzającym spełnienie wymagania jest fakt, że istniejąca w szkole koncepcja pracy została przyjęta przez radę pedagogiczną, co potwierdzają zapisy księgi protokołów zebrań rady pedagogicznej oraz rejestr podejmowanych uchwał.

Wszyscy ankietowani nauczyciele (16z16) potwierdzili, że rada przyjęła wypracowaną wspólnie koncepcję pracy. Jednocześnie, na pytanie "Czy czuje się Pan(i) współautorem(ką) koncepcji pracy szkoły?", wszyscy odpowiedzieli "zdecydowanie tak".

Z przeprowadzonego badania wynika też, że szkoła prowadzi działania realizujące koncepcję pracy szkoły. Do działań stałych dyrektor i nauczyciele zaliczają: analizę wyników sprawdzianów zewnętrznych, podnoszenie poziomu bezpieczeństwa uczniów (monitoring nauczycieli i wizyjny), opracowanie dokumentacji wymaganej przez nadzór pedagogiczny, kształtowanie postaw patriotyczno - obywatelskich, promowanie osiągnięć w środowisku lokalnym, współpracę z instytucjami działającymi na rzecz edukacji (poradnia psychologiczno-pedagogiczna, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Chrzanowie, straż pożarna, Policja, LUKS "Roztoczanie" Chrzanów, parafia, GOPS w Chrzanowie), akcje charytatywne (stała współpraca z Domem dziecka "Promyk").

Za działania sporadyczne respondenci uznali akcje charytatywne wynikające z potrzeby chwili (na przykład pomoc dla powodzian), a jako nowe wymienili cykl przygotowań do nadania szkole imienia Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Innym argumentem potwierdzającym wysoki stopień spełniania wymagania jest fakt, że koncepcja pracy szkoły jest analizowana i modyfikowana w razie potrzeb. Jako argumenty potwierdzające ten sąd, dyrektor i nauczyciele podali przykłady wniosków sformułowanych w oparciu o prowadzone analizy: powołać nowe zespoły zadaniowe, zadbać o spójność koncepcji z innymi dokumentami szkoły, podjąć współpracę z lokalnymi instytucjami (stosownie do potrzeb), do pracy w niektórych zespołach zaangażować rodziców i uczniów, objąć ewaluacją wewnętrzną realizację wszystkich obszarów koncepcji pracy szkoły, podjąć pracę nad spójnością dokumentacji szkolnej i działań prowadzonych w ramach ewaluacji wewnętrznej.

W opinii dyrektora, w analizie i modyfikacji koncepcji pracy szkoły uczestniczy cała rada pedagogiczna, uczniowie, rodzice i dyrekcja.

15 z 16 ankietowanych nauczycieli przyznało, że uczestniczyli oni w pracach nad analizą i/lub modyfikacją koncepcji pracy szkoły; 1 nauczyciel wybrał opcję "raczej nie".

Badanie ewaluacyjne potwierdziło ponadto, że modyfikacje koncepcji pracy szkoły są wynikiem prowadzonych analiz. Z informacji pozyskanych podczas wywiadu z dyrektorem wynika, że na skutek analiz wprowadzono pewne zmiany w koncepcji pracy szkoły. Jako zmiany główne, dyrektor wymienił: sprecyzowanie celów (głównego i szczegółowych), określenie działań związanych z nadaniem szkole imienia Józefa Piłsudskiego, powołanie nowych zespołów zadaniowych (do spraw bezpieczeństwa uczniów, analizy i modyfikacji koncepcji pracy szkoły, kształtowania postaw patriotycznych i obywatelskich, współpracy z rodzicami, promowania osiągnięć uczniów w środowisku lokalnym, współpracy szkoły z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz edukacji), wprowadzono zapis dotyczący realizacji projektów edukacyjnych.

Przytoczone powyżej argumenty potwierdzają wysoki stopień spełniania wymagania przez szkołę.

Poziom spełniania wymagania: B

Przeprowadzone badanie potwierdziło, że oferta edukacyjna szkoły wynika z podstawy programowej, jest z nią spójna, odpowiada potrzebom uczniów i rynku pracy. Ponadto, warto zauważyć, że oferta edukacyjna szkoły jest modyfikowana w celu umożliwienia pełniejszego rozwoju uczniów, szkoła podejmuje i realizuje z powodzeniem nowatorskie rozwiązania programowe.

Poniżej przytoczone zostaną argumenty uzasadniające wysoki poziom spełnienia tego wymagania przez szkołę.

Z informacji pozyskanych od dyrektora i uczestniczących w wywiadzie grupowym nauczycieli wynika, że obecnie w szkole realizowane są dwie podstawy programowe kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej: w klasie I i II (oraz w oddziale przedszkolnym) realizowana jest nowa podstawa, natomiast w klasie III, IV, V i VI obowiązująca dotychczas. Ze „starej” podstawy programowej szkoły wykorzystywane są takie elementy jak: treści nauczania, cele edukacyjne, zadania szkoły, osiągnięcia uczniów, kształtowanie postaw społecznych, obywatelskich i patriotycznych. Z nowej podstawy programowej są wykorzystywane: cele kształcenia, wymagania ogólne, treści nauczania, wykaz wiadomości i umiejętności ucznia kończącego klasę I i ucznia kończącego klasę III szkoły podstawowej, zalecane warunki i sposoby realizacji (kształtowanie postaw społecznych, obywatelskich i patriotycznych, prozdrowotnych oraz zajęcia zwiększające szanse edukacyjne uczniów).

Analizowane źródła potwierdziły, że oferta edukacyjna szkoły jest zgodna z potrzebami uczniów.

Ankietowani uczniowie klas V, zapytani: Czego najbardziej chcesz się nauczyć w szkole (wymień trzy najważniejsze rzeczy)?, wymieniali: kulturę osobistą, właściwe zachowanie, umiejętność współżycia w grupie i w społeczeństwie, szacunek i zaufanie do innych, języki obce, matematykę, język polski, ortografię, pracę w grupach, wiedzę o kraju i o wybitnych ludziach, patriotyzm. Na podkreślenie zasługuje fakt, że w opinii 18 z 20 ankietowanych uczniów, szkoła umożliwi im nauzenie się tych najważniejszych dla nich rzeczy; zdaniem 1 - raczej nie, w opinii 1 ucznia - zdecydowanie nie.

Zdaniem 19 z 20 ankietowanych rodziców, szkoła zaspokaja potrzeby edukacyjne ich dziecka, 1 rodzic nie podziela tego poglądu.

Uczestniczący w wywiadzie grupowym nauczyciele poinformowali, że potrzeby edukacyjne uczniów diagnozowane są poprzez rozmowy z uczniami i ich rodzicami, ankiety diagnostyczne, analizy wyników nauczania. Nauczyciele podali liczne przykłady działań podjętych na podstawie prowadzonych diagnoz. Warto wymienić takie jak: dostosowanie programów i podręczników do potrzeb i możliwości uczniów, zorganizowanie dodatkowych zajęć dla uczniów zdolnych i dla uczniów mających trudności w nauce, wprowadzenie dodatkowych zajęć przygotowujących uczniów do sprawdzianu zewnętrznego, organizowanie przez bibliotekę zajęć rozwijających sprawność intelektualną, udział szkoły w projektach: „Radosna Szkoła”, „Szkłanka mleka”, „Owoce w szkole”, „Trzymaj formę”, „Jak używki szkodzą zdrowiu”.

Podczas badania ewaluacyjnego znaleziono też liczne argumenty uprawniające do wniosku, że oferta edukacyjna szkoły uwzględnia kształtowanie kompetencji potrzebnych na rynku pracy.

Zarówno dyrektor, jak i uczestniczący w wywiadzie grupowym nauczyciele, stwierdzili, że szkoła kształtuje kluczowe umiejętności potrzebne na rynku pracy. Jako przykłady, respondenci podali: skuteczne komunikowanie się w różnych sytuacjach, porozumiewanie się zarówno w języku ojczystym, jak i w językach obcych, myślenie matematyczne, podstawowe kompetencje naukowo-techniczne, formułowanie wniosków opartych na obserwacjach empirycznych, kompetencje komunikacyjne, informatyczne, umiejętność rozpoznawania własnych potrzeb edukacyjnych, umiejętność uczenia się, kształtowanie pozytywnych postaw obejmujących motywację i wiarę we własne możliwości, kompetencje społeczne i obywatelskie (umiejętność pracy zespołowej, umiejętności organizatorskie), kompetencje osobowe, interpersonalne i międzykulturowe, asertywność i prawość, tolerancję i szacunek, osiąganie kompromisu, odpowiedzialność, punktualność.

Uczestniczący w wywiadzie grupowym przedstawiciele samorządu lokalnego zauważyli, że szkoła kształtuje kompetencje pożądane na rynku pracy poprzez umożliwianie dzieciom kontaktu z informatyką, nauczanie języków obcych (angielski), kształcenie umiejętności poruszania się we własnym środowisku (wyjścia do urzędów, na pocztę, do banku, sklepu). Respondenci dodali też, że szkoła kształtuje umiejętności interpersonalne zapewniające łatwość w nawiązywaniu kontaktów, uczy współpracy w grupie, podejmowania obowiązków,

odkrywania drogi życiowej, radzenia sobie z problemami.

Kolejnym argumentem potwierdzającym spełnianie wymagania jest fakt, że w szkole monitoruje się realizację podstawy programowej. Na potwierdzenie tego sądu dyrektor i nauczyciele podali przykłady wniosków wynikających z monitoringu. Warto za respondentami przytoczyć takie wskazania do pracy jak:

- Włączanie się w realizację projektów, które pomogą zwiększyć szanse wszystkich uczniów na realizację podstawy programowej;
- Poszerzenie oferty kół zainteresowań;
- Dostosowanie oferty konkursów wewnętrznych i zewnętrznych do potrzeb uczniów;
- Doksztalcanie kadry pedagogicznej w zakresie organizowania pracy z uczniem ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi.

O wysokim poziomie spełniania wymagania świadczy też fakt, że oferta edukacyjna szkoły jest modyfikowana, wzbogacana i umożliwia rozwój zainteresowań uczniów.

Z informacji pozyskanych od dyrektora wynika, że w celu umożliwienia uczniom pełniejszego rozwoju, wprowadzono w ofercie edukacyjnej szkoły liczne zmiany: dostosowano programy i podręczniki do potrzeb i możliwości uczniów, dla uczniów zdolnych zorganizowano koła zainteresowań (przyrodnicze, pozalekcyjne zajęcia sportowe), wprowadzono zajęcia rozwijające zainteresowania i zdolności (artystyczne, ruchowe, matematyczne), dla uczniów mających trudności w nauce zorganizowano zajęcia wyrównawcze, wprowadzono dodatkowe zajęcia przygotowujące do sprawdzianu zewnętrznego, umożliwiono uczniom udział w konkursach (przedmiotowych, muzycznych, plastycznych) oraz zawodach sportowych, w bibliotece organizowane są zajęcia rozwijające sprawność intelektualną, zapewniono dostęp do encyklopedii, słowników, lektur, czasopism popularno-naukowych, literatury, w bibliotece funkcjonuje również Internetowe Centrum Informacji Multimedialnej. Ponadto, zorganizowano zajęcia opiekuńcze i zapewniające interesujące spędzenie czasu (biblioteka, świetlica). Szkoła wzięła udział w wielu projektach, organizuje też wycieczki i wyjścia wpływające na podniesienie efektów kształcenia (wycieczki krajoznawcze i przedmiotowe, wyjazdy na basen, na spektakle teatralne, wyjścia na stok narciarski, pikniki, ogniska klasowe), imprezy integracyjne i uroczystości okolicznościowe. Uczniowie uczestniczą w programach profilaktycznych: „Siła przyjaźni”, „Nie piję, nie palę nie biorę...”, „Możliwości ludzkiego organizmu”, „W szkolnej ławce”, „Nie będziesz już rządził”.

Ankietowani nauczyciele, zapytani o to, jakie zmiany w ofercie szkoły zostały wprowadzone, by umożliwić uczniom pełniejszy, wielokierunkowy rozwój, wymieniali następujące: koła przedmiotowe, nauka języka obcego, konkursy, zwiększenie liczby godzin z matematyki, zajęcia przyrodnicze, zajęcia sportowe pozalekcyjne, zajęcia logopedyczne, wyjścia na Białą Szkołę, wyjazdy na basen, dodatkowe zajęcia z uczniem zdolnym i mającym trudności w nauce, wyjazdy do teatru, wycieczki, konkursy przedmiotowe, realizacja programu "Trzymaj formę", projekt "Radosna Szkoła", program "Wsi spokojna, wsi wesola", prowadzenie SKO (Szkolna Kasa Oszczędności), wyjścia integracyjne, programy profilaktyczne.

Warto też podkreślić, iż w opinii uczestniczących w wywiadzie partnerów zewnętrznych szkoły, wzbogaca ona i uatrakcyjnia ofertę edukacyjną dla swoich uczniów, rozwija zamiłowania i zainteresowania dzieci; służą temu celowi różne formy pracy pozalekcyjnej i pozaszkolnej również z uwzględnieniem religijnej i duchowej formacji dzieci i młodzieży.

Należy podkreślić, że ankietowani uczniowie klasy V, zapytani "Czy szkoła pomaga Ci rozwijać Twoje zainteresowania?", odpowiadali następująco: raczej tak- 13, zdecydowanie tak - 5, zdecydowanie nie - 1, raczej nie - 1, a w opinii 19 z 20 ankietowanych rodziców, szkoła pomaga rozwijać zainteresowania i aspiracje ich dziecka; 1 rodzic nie podziela tego poglądu.

Na zakończenie należy dodać, że szkoła realizuje nowatorskie rozwiązania programowe. Na potwierdzenie tego sądu, dyrektor i nauczyciele podali jako przykład realizację projektu „Powrót do korzeni przez nowoczesność”, którego głównym celem była integracja społeczeństwa lokalnego (szczególnie zaś integracja społeczności uczniowskiej), złagodzenie konfliktu międzypokoleniowego w rodzinach i wzbudzenie szacunku dla osób starszych, zachowanie tradycji i kultury regionu. Do uczestnictwa w projekcie zostały zaangażowane dzieci ze szkoły podstawowej i młodzież gimnazjum Zespołu Szkół w Chrzanowie, a także rodzice i partnerzy szkoły. Zadaniem uczniów było zbieranie materiałów historycznych dotyczących lokalnych tradycji i rzemiosła. Dzieci były autorami materiałów promocyjnych i aktorami przedstawień. W ramach projektu, przy czynnej pomocy rodziców, zorganizowano wspólną Wigilię dla całej szkoły, według zwyczajów i tradycyjnej receptury regionu, powstała księga potraw wigilijnych Chrzanowa. Ponadto, przygotowano i zorganizowano wieczór obrzędów i tradycji ludowych, podczas którego dzieci z klas I-III śpiewały poznane pieśni ludowe, dzieci z klas IV-VI przygotowały krótkie ilustracje do utworów, natomiast uczniowie gimnazjum przygotowali przedstawienie tańców i obrzędów ludowych. W działanie to zaangażował się też Klub Seniora z Otracza, który przedstawił montaż słowno muzyczny oparty na tradycjach ludowych. Realizując projekt, szkoła zorganizowała kulig i piknik rodzinny na stoku dla uczniów

i chętnych rodziców (uczniowie i rodzice mieli możliwość nauki jazdy na nartach i miłego spędzenia czasu), zorganizowano wycieczkę do Krakowa i Wieliczki, opracowano drzewo genealogiczne gminy Chrzanów. Wszystkie działania wynikające z realizacji projektu, zostały zaprezentowane na stronie internetowej szkoły. Realizacja projektu przyniosła też wymierne korzyści (uczniowie poznali regionalne tradycje, zwyczaje, obrządki, potrawy, tańce i pieśni regionu, mieli możliwość prezentowania poznanych pieśni i tradycji przed lokalną publicznością, zakupiono aparat cyfrowy, kamerę cyfrową, projektor). Uczestniczący w wywiadzie nauczyciele dodali ponadto, jako przykład rozwiązania nowatorskiego, realizację programu edukacyjnego "Trzymaj formę", w ramach którego wprowadzono stałą formę aktywności - wyjścia na stok narciarski i naukę jazdy na nartach zarówno dla uczniów jak i ich rodziców.

Przytoczone powyżej argumenty uzasadniają wysoki stopień wypełniania tego wymagania przez szkołę.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Procesy edukacyjne mają charakter zorganizowany*

Komentarz:

Wyniki przeprowadzonego badania ewaluacyjnego w Publicznej Szkole Podstawowej w Chrzanowie dowodzą, że zachodzące w niej procesy edukacyjne mają charakter zorganizowany. Szkoła wykorzystuje zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej. Procesy przebiegające w szkole są monitorowane, a formułowane wnioski są wykorzystywane do planowania procesów edukacyjnych; ich organizacja i metody pracy sprzyjają uczeniu się. Nauczyciele i uczniowie współpracują ze sobą na rzecz procesów edukacyjnych; w tym celu nauczyciele stosują zróżnicowane metody wsparcia oraz motywują uczniów do uczenia się. Ocenianie daje uczniom informacje o postępach w nauce i motywuje ich do dalszej pracy, a jednocześnie pomaga im uczyć się. Warto też dodać, iż szkoła monitoruje osiągnięcia uczniów, a wnioski z tych działań są wdrażane.

W trakcie badania ewaluacyjnego szkoły znaleziono wiele argumentów świadczących o tym, że w szkole wykorzystuje się zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej. Z przeprowadzonego wywiadu z dyrektorem wynika, że programy nauczania stanowiące szkolny zestaw programów w Publicznej Szkole Podstawowej w Chrzanowie zawierają treści aktualnych podstaw programowych. Do ich pełnego zrealizowania, w szkole wykorzystuje się pomoce dydaktyczne, a w korelacji z przedmiotami realizuje się treści ścieżek edukacyjnych. Treści każdej podstawy programowej dla poszczególnych przedmiotów wiążą się z zadaniami wychowawczymi i opiekuńczymi szkoły. Nowa podstawa programowa realizowana w klasach I i II ma jasno określone zalecane warunki i sposoby realizacji. W salach lekcyjnych wydzielona jest część edukacyjna i rekreacyjna, oprócz tego do celów rekreacyjnych uczniowie mają zapewnioną salę zabaw, gdzie mogą odpocząć, bawiąc się. Sale wyposażone są w pomoce dydaktyczne, a uczeń ma możliwość pozostawiania w szkole części swoich podręczników i przyborów szkolnych. Uczniowie klas I-III korzystają z pracowni komputerowej [wspólnej z gimnazjum]. Dzieci mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań oraz prezentowania swych osiągnięć podczas uroczystości klasowych, szkolnych, środowiskowych; osiągnięcia prezentowane są też na gazetkach ściennych oraz stronie internetowej szkoły. W oddziale „0” realizowane są zalecane warunki poprzez właściwe proporcje czasu przeznaczanego na poszczególne rodzaje aktywności. Dyrektor jest przekonany, że w szkolnym zestawie programów nauczania są uwzględnione zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy. Wymienił m. in. następujące: zapewnienie uczniom dostępu do różnych źródeł wiedzy, wpływ uczniów na wybrane obszary życia szkoły poprzez działalność samorządu uczniowskiego, kształtowanie pozytywnych postaw, poczucie więzi lokalnej, narodowej, europejskiej, globalnej oraz budowanie poczucia wartości. W ankiecie ewaluacyjnej nauczyciele wymieniają wiele zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej, które stosują – najliczniej w kształceniu zintegrowanym, m. in. nauczyciele prowadzą zajęcia ruchowe każdego dnia - zajęcia te odbywają się w sali gimnastycznej, na boisku szkolnym, często na sali zabaw. Ponadto, uczniowie mają zajęcia komputerowe w szkolnej pracowni komputerowej, podczas lekcji nauczyciele wykorzystują pomoce dydaktyczne i sprzęt audiowizualny.

Podczas wywiadu grupowego nauczyciele stwierdzili, że nie występują ograniczenia, a jedynie utrudnienia w realizacji podstawy programowej. Takim utrudnieniem jest - według nich - brak pracowni przedmiotowych z odpowiednim zapleczem, brak komputerów w klasach I-III, a w pracowni komputerowej nie każdy uczeń ma jednostkowy dostęp do komputera. Brak stałej pracowni matematycznej, zmusza nauczyciela do ciągłego

przenoszenia pomocy dydaktycznych. Utrudnieniem są też ograniczone możliwości finansowe rodziców przy planowaniu np. wycieczek, wyjazdów do teatru czy do kina.

Z obserwacji placówki wynika, że szkoła podstawowa ma możliwość korzystania z technologii informatyczno-komunikacyjnych w pracy uczniów i nauczycieli. W tym względzie wykorzystywana jest pracownia komputerowa (wspólna dla gimnazjum i szkoły podstawowej), wyposażona w 10 stanowisk dla uczniów oraz jedno dla nauczyciela; dostępne są cztery komputery w bibliotece i jeden w pokoju nauczycielskim – wszystkie z łączami internetowymi. Inne sale lekcyjne szkoły podstawowej nie posiadają dostępu do Internetu ani tego typu sprzętu. Zdaniem ankietowanych uczniów klasy V, najczęściej korzystają oni na lekcjach z komputera (20 z 20), Internetu (20 z 20) oraz projektora (14 z 20). Innych urządzeń tego typu szkoła nie posiada.

Kolejnym argumentem potwierdzającym spełnienie tego wymagania jest fakt, że procesy edukacyjne przebiegające w szkole są monitorowane i doskonalone, zarówno przez dyrektora szkoły, jak i nauczycieli. Z przeprowadzonego wywiadu z dyrektorem wynika, że w tym i wcześniejszych latach szkolnych w placówce prowadzony był monitoring procesów edukacyjnych. Szkoła posiada dokumenty potwierdzające prowadzenie takich działań. Podczas monitoringu szczególną uwagę zwrócono m.in. na takie zagadnienia jak:

- analiza wyników sprawdzianu szóstoklasisty,
- analiza zachowania uczniów,
- wyniki testów próbnych,
- analiza wyników konkursów szkolnych.

Zdaniem dyrektora szkoły, monitorowanie procesów edukacyjnych odbywa się w trybie sprawowanego nadzoru pedagogicznego w formie kontroli oraz ewaluacji pracy zespołów klasowych, m. in. poprzez: analizowanie dokumentów, obserwację zajęć, rozmowy z uczniami, rodzicami, analizę sprawozdań, ankietowanie. Wykorzystując opracowane przez siebie narzędzia, nauczyciele zbierają informacje, podsumowują dane i analizują je. Podczas zebrania rady pedagogicznej przedstawiają sprawozdania, zakończone sformułowaniem wniosków. Natomiast w zespołach klasowych nauczyciele dokonują analizy wyników ze sprawdzianów zewnętrznych po klasie VI i III, przeprowadzają ewaluację działań wychowawczych, profilaktycznych, analizują programy nauczania i opracowują je na trzyletnie cykle kształcenia. Monitorowanie procesów odbywa się również podczas sprawowanej przez dyrekcję szkoły kontroli planowej i doraźnej, poprzez analizę dokumentów, dzienników zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych, dokumentacji wychowawców i nauczycieli przedmiotów, obserwację szkoły, uroczystości szkolnych, klasowych, analizowanie śródrocznych i rocznych sprawozdań nauczycieli w zakresie pracy dydaktycznej, opiekuńczej, wychowawczej. Monitoring ze strony dyrektora szkoły obejmuje również realizację podstawy programowej, systematyczność oceniania oraz realizację dodatkowej godziny wynikającej z art. 42 Karty Nauczyciela. W opinii pani wicedyrektor, procesy edukacyjne monitorowane są również przez wszystkich nauczycieli indywidualnie podczas ich codziennej pracy na lekcjach, w świetlicy i bibliotece szkolnej. Spojrzenie na całokształt procesów edukacyjnych dają wychowawcom również wykonywane przez uczniów prace, ich aktywność na zajęciach, zainteresowanie przedmiotem, udział w zajęciach pozalekcyjnych, wycieczkach edukacyjnych, czytelnictwo, udział w konkursach.

Warto dodać, iż wszyscy nauczyciele (16 z 16) stwierdzili w ankiecie, że w ich szkole monitoruje się procesy edukacyjne. Wymienili m.in. następujące zagadnienia poddane monitoringowi: badanie gotowości szkolnej, stan i przyrost wiedzy, analiza wyników z egzaminów wewnętrznych i zewnętrznych, realizacja programu wychowawczego szkoły, bezpieczeństwo uczniów, ich zainteresowania i możliwości, kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych uczniów, realizacja programów nauczania pod kątem realizacji podstawy programowej.

Innym przykładem na spełnienie przez szkołę tego wymagania w stopniu wysokim jest fakt, że wnioski z monitoringu w Publicznej Szkole Podstawowej w Chrzanowie są wykorzystywane w planowaniu procesów edukacyjnych, choć ich realizacja - według dyrektora - nie zawsze wpływa na zmianę organizacji pracy szkoły. Jego zdaniem, należy nadal prowadzić ewaluację wewnętrzną pracy szkoły w tym obszarze. Podjęte działania naprawcze nie przyniosły rezultatów na miarę oczekiwań, dlatego należy zmienić sposób przygotowywania uczniów do sprawdzianu poprzez zorganizowanie dodatkowych zajęć np. w ramach tzw. "godzin karcianych" i zadbać o silniejszą motywację uczniów do nauki. Decyzje dyrektora i rady pedagogicznej dotyczące procesów edukacyjnych, które wynikały z monitoringu tych procesów były m. in. następujące :

- powołanie nowych kół zainteresowań (przyrodnicze i zajęć sportowych),
- zwiększenie liczby godzin matematyki (w klasach IV – VI),
- zajęcia wyrównawcze (w klasach I- III),
- wprowadzenie dodatkowych zajęć sportowych w klasach IV-VI,
- zmiana podręczników do nauki języka angielskiego w klasie I oraz w klasie IV .

Nauczyciele podczas wywiadu grupowego przytoczyli takie same wnioski jak dyrektor szkoły. Ich zdaniem, miały one wpływ na wzbogacenie oferty edukacyjnej, zgodnie ze specyficznymi potrzebami i zainteresowaniami

uczniów.

Kolejnym argumentem potwierdzającym sformułowaną wyżej tezę jest fakt, że procesy edukacyjne przebiegające w szkole są planowane zarówno przez dyrektora szkoły, jak i nauczycieli. Z przeprowadzonego wywiadu z dyrektorem wynika, że w badanej szkole planowanie procesów edukacyjnych poprzedzone jest badaniem potrzeb edukacyjnych oraz dokładnym rozpoznaniem środowiska uczniów. Nauczyciele w zespołach i indywidualnie planują proces dydaktyczny swojego przedmiotu, dokonują wyboru programu nauczania, opracowania metodycznego, pomocy dydaktycznych niezbędnych do realizacji procesu. Wspólne planowanie procesów polega na: dobieraniu programów nauczania przez zespół nauczycieli uczących w danym oddziale, pracy zespołu nauczycieli uczących w jednym oddziale, budowaniu programu wychowawczego wspierającego skuteczne uczenie się, poszukiwaniu i dobieraniu efektywniejszych metod pracy, pracy zespołów ds. ewaluacji i innych. Zdaniem pani wicedyrektor, w trakcie planowania procesów edukacyjnych brane są pod uwagę możliwości dydaktyczne szkoły, jej zaplecze, wiedza i umiejętności nauczycieli, walory i zasoby środowiska. Również wszyscy ankietowani nauczyciele szkoły (16 z 16) wskazali, że w szkole planuje się procesy edukacyjne. W ich planowaniu - w odniesieniu do przedmiotu, którego nauczają - wszyscy oni najczęściej uwzględniają potrzeby i możliwości uczniów, organizację roku szkolnego oraz czas potrzebny do zrealizowania poszczególnych treści (15); nieco mniej (12) uwzględnia "inne", takie jak: wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne, aktualne wydarzenia roku liturgicznego, wydarzenia ważne dla parafii czy diecezji, ważne rocznice związane z wydarzeniami historycznymi lub związanymi z Kościołem powszechnym czy lokalnym.

Z przeprowadzonego badania wynika też, że organizacja procesów edukacyjnych w Publicznej Szkole Podstawowej w Chrzanowie sprzyja uczeniu się. Z udostępnionej przez dyrektora dokumentacji szkolnej wynika, że w badanej szkole liczba godzin zajęć dla poszczególnych klas jest rozłożona równomiernie na poszczególne dni tygodnia, a ułożenie przedmiotów w planie dnia sprzyja uczeniu się poprzez zachowanie higieny pracy. Uczniowie rozpoczynają zwykle obowiązkowe zajęcia o godz. 8.20, kończą je najpóźniej o godz. 13.45; poza przerwami krótkimi (5, 10 min.) mają zapewnione dłuższe przerwy (15, 20 min.) na odpoczynek i posiłek. Zajęcia nie są łączone w kilkugodzinne bloki. Przedmioty trudniejsze (matematyka) zaplanowano na wcześniejsze godziny przedpołudniowe; zajęcia wymagające mniejszego wysiłku umysłowego - na ostatnie.

Zdaniem ankietowanych rodziców plan lekcji jest ułożony tak, że sprzyja uczeniu się. Taką opinię wyraziło 19 z 20 badanych rodziców/opiekunów prawnych dziecka. Pomimo odpowiedniej bazy lokalowej i właściwej organizacji lekcji, ponad połowa uczniów klasy V stwierdziła, że zdarza się, iż "są zmęczeni z powodu liczby zajęć w szkole jednego dnia". Kilka razy w tygodniu czuje zmęczenie z tego powodu 11 z 20 badanych, zaś raz w tygodniu zmęczenie odczuwa 6 z 20 badanych uczniów. Rzadziej niż raz w tygodniu czuje się zmęczonych trzech (z 20) respondentów. Natomiast uczniowie klas VI mieli na ten temat odmienne zdanie - z powodu liczby zajęć w szkole jednego dnia "raczej nie czuło" się zmęczonych 6 z 9 badanych.

Wszyscy ankietowani nauczyciele (16) stwierdzili, że szkoła zapewnia im możliwość korzystania z potrzebnych podczas zajęć pomocy dydaktycznych. Zdaniem prawie wszystkich ankietowanych nauczycieli (15 z 16) pomieszczenia, w których prowadzą zajęcia, sprzyjają osiągnięciu zamierzonych celów. Na podstawie obserwacji można stwierdzić, że wielkość sal lekcyjnych jest odpowiednia do liczebności klas, a to pozwala na organizację procesów edukacyjnych w sposób sprzyjający uczeniu się. Nowa hala sportowa (wykorzystywana wspólnie z gimnazjum) - pełnowymiarowa, z widownią - jest przystosowana do różnego typu rozgrywek. Ponadto, obok szkoły urządzono trzy boiska z trawiastą (naturalną) nawierzchnią do rozgrywek sportowych, z których uczniowie korzystają od wczesnej wiosny do późnej jesieni.

Istotnym argumentem na rzecz spełnienia tego wymagania w stopniu wysokim są informacje z obserwowanych w trakcie ewaluacji lekcji, podczas których uczniowie mieli wielokrotnie możliwość samodzielnego zmierzenia się z zadaniem. Nauczyciele z powodzeniem zastosowali formy pracy w grupach i parami, a uczniowie mieli możliwość współpracy w różnych konfiguracjach. Metody, które zaplanowali i zastosowali nauczyciele, były adekwatne do celu lekcji i okazały się skuteczne. Nauczyciele wielokrotnie pozyskiwali od uczniów informację zwrotną świadczącą o tym, że uczniowie osiągnęli zakładane cele. Ponadto zastosowane metody i formy pracy sprawiły, że lekcje były dynamiczne, uczniowie czuli się zaintrygowani i zaangażowani. Zaobserwowano wysoki stopień zaangażowania uczniów, czemu sprzyjały atrakcyjne metody pracy. Ponadto, nauczyciele słownie zachęcali uczniów do aktywności, stosowali "motywatory", pochwały słowne za prawidłową odpowiedź, za każde przeczytanie tekstu, za udział we wspólnej zabawie. Przyznawali też oceny za rozwiązane zadania z treścią. Warto też podkreślić, że nauczyciele świadomie rozbudzali różne rodzaje aktywności uczniów, dając im możliwość uczenia się poprzez mówienie, słuchanie, pisanie, naśladowictwo, obserwację, ruch ciała i gest. Jeden nauczyciel aktywizował i motywował uczniów do działania również poprzez to, że wielokrotnie odwoływał się do osobistych doświadczeń dzieci. Podczas zajęć nauczyciele wykorzystali: rozsypankę wyrazową, nagrania na nośniku CD, karty pracy, podręcznik, wyklejankę, wydruki wyrazów i wyrażań, kolorowe karteczki

z opisami. Otwarta i serdeczna postawa nauczycieli sprzyjała zaangażowaniu uczniów. Uczniowie nie korzystali w trakcie lekcji z technologii informacyjno- komunikacyjnych.

Innym ważnym argumentem na rzecz spełnienia przez szkołę omawianego wymagania jest fakt, że podczas wywiadu grupowego nauczyciele stwierdzili, że biorą pod uwagę opinie uczniów, dotyczące przebiegu procesu nauczania i że mają oni wpływ na formę niektórych lekcji. Dyrektor szkoły stwierdził podczas wywiadu, że propozycje i opinie uczniów, dotyczące tego, co dzieje się w szkole, są diagnozowane podczas ankietowania, w toku rozmów na godzinach do dyspozycji wychowawcy, podczas formułowania wniosków z pracy samorządu uczniowskiego. W opinii dyrektora, uczniowie decydują czasami o wyborze metod i form realizacji zajęć, decydują o sposobie wykonania pracy (np. wyborze ulubionych technik plastycznych), o wyborze zabawy ruchowej. Ponadto, uczniowie uzgadniają czas realizacji określonych zagadnień, czasami uzgadniają termin wykonania zadania domowego lub sami zgłaszają się do wykonania dodatkowego zadania, wspólnie planują organizację rajdów, wycieczek, ognisk. Uczniowie uczestniczą w wyborach samorządu klasowego i szkolnego. Biorą udział w akcjach środowiskowych: „Sprzątanie świata”, porządkowanie zapomnianych grobów, „Pomoc zwierzętom zimą”, biorą udział w akcjach charytatywnych: „Zbiórka dla Powodzian”, „Dzieci I Komunii - Dzieciom Misji”, „Wielkopostna Jałmużna”, pomoc dla Domu Dziecka w Janowie „Promyk”. Uczniowie mają także wpływ na wystrój klas, tematykę godzin z wychowawcą.

Zdaniem prawie wszystkich ankietowanych nauczycieli (15 z 16), "na niektórych zajęciach" uwzględniają oni opinie uczniów o tym, jak chcieliby się uczyć. Zgłaszane przez uczniów propozycje najczęściej dotyczyły:

- metod pracy na lekcji (16 wskazań),
- terminów testów, sprawdzianów itp. (14 wskazań),
- zajęć pozalekcyjnych (13 wskazań),
- tematyki godzin wychowawczych (6 wskazań).

Podczas wywiadu grupowego nauczyciele dodali jeszcze kilka innych propozycji, z jakimi spotykają się ze strony uczniów podczas realizacji procesu dydaktycznego. Ich zdaniem, uczniowie decydują czasami o wyborze metod, form realizacji zajęć, decydują o sposobie wykonania pracy, o wyborze zabawy ruchowej, uzgadniają czas realizacji określonych zagadnień, czasami uzgadniają termin wykonania zadania domowego. Zdaniem nauczycieli, większość propozycji ze strony uczniów jest przez nich traktowana poważnie i w zdecydowanej większości uwzględniana.

Na jednej z obserwowanych lekcji nauczyciel wielokrotnie pytał uczniów o sposób pracy. Mogli oni decydować o składzie grup, o tym, czy chcą rozwiązać zadanie indywidualnie czy w parach, czy mają ochotę na zajęcia ruchowe. Nauczyciel uwzględniał opinie uczniów, dostosowując pracę na zajęciach do ich sugestii. Podczas innej obserwowanej lekcji nauczyciel nie pytał uczniów wprost o sposoby pracy podczas zajęć.

Warto podkreślić, że ankietowani uczniowie klasy V wskazali, iż nauczyciele pytają ich o opinie, w jaki sposób chcieliby uczyć się na lekcjach. Zdaniem ponad połowy respondentów (13 z 20) ma to miejsce "na niektórych zajęciach" lub "na większości zajęć". Podczas wywiadu grupowego, uczniowie podali przykłady "jakiejs zmiany w szkole", która została wspólnie przygotowana przez nich i nauczycieli. Najczęściej wymieniali propozycje wycieczek, rajdy po okolicy, wyjścia na stok, na ognisko. "Zawsze możemy coś zaproponować, coś urządzić w klasie i robimy to z panią" [wypowiedź ucznia].

Opinie rodziców o tym, że nauczyciele uwzględniają sugestie uczniów dotyczące tematyki zajęć czy sposobu prowadzenia zajęć są pozytywne. Zdecydowana większość z nich (17 z 20) twierdzi, że dzieje się tak "często". Wśród najczęściej wymienianych przykładów znalazły się: przełożenie terminu sprawdzianu, wydłużenie czasu czytania lektury, tematyka godzin wychowawczych, formy pracy w grupach, wycieczka w teren, oglądanie filmu lub zajęcia w formie dyskusji. Podczas wywiadu zbiorowego z rodzicami przeważały opinie, że nauczyciele biorą pod uwagę głosy dzieci, co do tego, jak chcą się uczyć i w miarę możliwości spełniają ich oczekiwania. Zdaniem rodziców ma to miejsce na lekcjach wychowania fizycznego i języka angielskiego. Podobnie jest w przypadku wycieczek i imprez szkolnych, których terminy są uzgadnianie stosownie do możliwości uczniów i rodziców.

Warto odnotować, że zarówno nauczyciele w ankiecie, jak i dyrektor szkoły podczas wywiadu, wymienili wiele metod i form pracy sprzyjających uczeniu się. Ich zdaniem, mają one wpływ na zwiększenie efektywności procesów uczenia się. Są to m.in.: wykorzystywanie "godzin karcianych" do pracy z uczniem zdolnym i słabym, doskonalenie zawodowe nauczycieli, awans zawodowy, przekazanie informacji dotyczących odbytych szkoleń, wzajemne udostępnianie dokumentacji, wspólne rozwiązywanie problemów dydaktycznych i wychowawczych, przekazywanie informacji o uczniach ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi nauczycielom uczącym ich na kolejnym etapie edukacyjnym, prowadzenie zajęć logopedycznych, udział w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych, stosowanie w nauczaniu metod aktywizujących. Ankietowani nauczyciele stwierdzili też, że ich uczniowie mają szansę pracować na zajęciach metodą projektu "kilka razy w roku" (15 z 16). Zdaniem respondentów o wyborze stosowanych przez nauczyciela metod pracy z uczniami najczęściej decydują: cele zajęć,

treści zajęć, możliwości uczniów, inicjatywy uczniów, dostęp do pomocy - na które wskazali wszyscy nauczyciele (16). Z innych uwarunkowań najczęściej wymieniane to: miejsce realizacji i potrzeby uczniów - po 14 wskazań. Wśród metod sprzyjających uczeniu się preferowane są: praca w grupach, praktyczne działania, metaplan, metody aktywizujące, podające, poszukujące, rebusy i krzyżówki. Uczniowie wskazali w ankiecie, że praca w grupach zdarza im się na niektórych zajęciach (11 z 20) lub na większości zajęć (9 z 20). Ci sami uczniowie przyznali, że problemy sformułowane przez nauczycieli lub uczniów rozwiązują na niektórych zajęciach (15 z 20) lub na większości zajęć (5 z 20). Natomiast, wszyscy uczniowie klasy VI (9) w ankiecie "Mój dzień" wyrazili opinię, że "ucząc się dzisiaj na zajęciach "czuli się raczej zaciekawieni". Z ankiety także wynika, że wszyscy uczniowie (9 z 9) wykonując zadania na zajęciach pracowali w grupach. Respondenci przyznali także, że uczniowie "raczej tak" (7 z 9) i "zdecydowanie tak" (2 z 9) aktywnie uczestniczyli w zajęciach. Uczniowie wypowiedzieli się także na temat swojej refleksji o uczeniu się. Znaczej grupie uczniów (7 z 9) w dniu badania ktoś "pomógł zastanowić się nad tym, czego się nauczyli".

Z przeprowadzonego badania wynika też, że nauczyciele tej szkoły stosują zróżnicowane metody wspierania. Uczniowie podczas wywiadu grupowego stwierdzili, że nauczyciele wspierają ich pozytywnymi ocenami, mówią jak się uczyć, stawiają plusy i minusy, chwalą za dobre efekty w nauce, chwalą wobec rodziców. Wychowawcy dają przykłady, że warto się uczyć, "bo to w życiu się przyda", zachęcają do robienia gazetek, zaciekawiają uczniów swoimi lekcjami. W tym celu „uatrakcyjniają lekcje jakimś historyjkami”, opowieściami, przynoszą na lekcje ciekawe pomoce dydaktyczne. Uczniowie twierdzą, że najlepsi z nich wyróżniani są podczas apeli szkolnych.

Nauczyciele w ankiecie wymienili wiele form wsparcia, jakiego udzielają swoim uczniom w procesie nauczania. Dominowały następujące: prowadzenie zajęć dodatkowych, realizacja zajęć wyrównawczych dla uczniów mających trudności w nauce, prowadzenie zajęć przygotowujących do konkursów dla uczniów zdolnych, organizowanie pomocy w wyposażeniu ucznia z rodziny o niskim dochodzie w podręczniki i przybory szkolne, wskazywanie źródeł dodatkowej wiedzy, ukazywanie pozytywnych wzorców – sportowców, artystów, którzy odnieśli sukces dzięki swojej pracy, ukazywanie sposobów radzenia sobie z trudnościami, mobilizowanie do dokonywania samooceny, uczenie szacunku do tradycji narodowych i religijnych, stosowanie pochwał, zachęt słownych i pisemnych, dyplomy i nagrody na forum klasy i szkoły.

Rodzice, podczas wywiadu zbiorowego, pozytywnie wypowiadali się o wsparciu, jakie otrzymują ich dzieci podczas nauki w szkole. Zwrócili uwagę na fakt, że także dzieci mniej zdolne mają szansę wykazać się w innych formach działalności, takich jak sport, konkursy artystyczne. Ich zdaniem, wymagania wobec uczniów są właściwe i mobilizują ich do pracy. W opinii rodziców, formy czy metody są przez nauczycieli tak dobierane, aby dzieci były zadowolone i rozumiały przekazywane treści.

Należy też zauważyć, że nauczyciele stosują w procesie dydaktycznym zróżnicowane metody motywowania. Ankietowani nauczyciele badanej szkoły wymienili wiele form motywowania uczniów do nauki. Według nich samych, najczęściej stosowane formy motywowania do nauki to:

- sprawiedliwe ocenianie,
- zachęta słowna,
- jasne określenie celu lekcji i stawianych zadań,
- umożliwianie wyrażania własnych opinii i przemyśleń,
- wyróżnienie na forum klasy i szkoły,
- pochwała, ocena pozytywna,
- ukazywanie potrzeby uczenia się języka obcego przy wyjazdach zagranicznych, czy w poszukiwaniu dobrze płatnej pracy,
- wystawy prac dzieci,
- nagrody rzeczowe.

Rodzice uczniów w trakcie wywiadu grupowego pozytywnie zaopiniowali motywowanie ich dzieci do nauki. Ich zdaniem, nauczyciele motywują uczniów w różny sposób. Przede wszystkim podczas rozmów w klasie wskazują na mocne strony edukacji dziecka. Ich zdaniem, dużą motywacją dla każdego ucznia jest to, że "na apelu jest wyczytane, na zebraniach rodziców też jest wyczytywana lista uczniów dobrze uczących się" [wypowiedź matki]. Inną formą motywacji są nagrody (na przykład z plastyki) lub plusy za aktywność. W młodszych klasach nagrodami są "słoneczka" za zachowanie, a na zajęciach sportowych uczniowie motywowani są poprzez nadawanie najlepszym tytułów honorowych. Rodzice wskazywali też na dużą wagę dobrej współpracy nauczycieli z rodzicami w trakcie przebiegu procesu dydaktycznego.

Wyniki przeprowadzonego badania uprawniają do wniosku, że ocenianie uczniów w Publicznej Szkole Podstawowej w Chrzanowie motywuje ich do dalszej pracy i daje im informację o postępach w nauce. Zdecydowana większość uczniów klasy V (16 z 20) w ankiecie "Moja szkoła" wyraziła opinię, że nauczyciele

rozmawiają z nimi na temat przyczyn ich sukcesów w nauce. Podobne preferencje wystąpiły w przypadku opinii na temat rozmów nauczycieli z uczniami na temat przyczyn ich trudności w nauce. Prawie wszyscy uczniowie (19 z 20) wybrali opcję "często". W tej samej ankiecie uczniowie określili, jak czują się, gdy są oceniani. Najwięcej z nich wybrało następujące określenia: "wiem, co mam poprawić" (17 z 20), "mam ochotę się uczyć" (16 z 20), "postanawiam, że się poprawię" (14 z 20) i "jestem zadowolony" (12 z 20). Podczas wywiadu grupowego z przedstawicielami klas I-VI uczniowie wybrali te same opcje i dodali ponadto: "dlatego, że do szkoły chodzi się po to, żeby się czegoś nauczyć, a jak się nie wie, to zawsze można się zgłosić i poprawić stopień" [z wypowiedzi ucznia].

Nauczyciele, w skierowanej do nich ankiecie stwierdzili, że uczniowie są "raczej" zmotywowani do pracy, dzięki informacji zwrotnej, jaką od nich otrzymują. Takie zdanie ma zdecydowana większość uczących (14 z 16).

Warto dodać, że wszyscy ankietowani rodzice (20) są zdania, iż ocenianie zachęca dziecko do dalszego uczenia się. W ich opinii, dzieje się tak na większości lekcji (14 z 20).

Należy też podkreślić, że ocenianie uczniów daje im informację o ich postępach w nauce. Uczniowie klasy V wyrazili w ankiecie opinię, że wiedzą, dlaczego otrzymują taką, a nie inną ocenę. Opcję "zawsze" wybrało 6 z 20, a "prawie zawsze" 12 z 20 ankietowanych. Młodzi respondenci (16 z 20) również pozytywnie zaopiniowali w ankiecie fakt, że nauczyciele, wystawiając im ocenę, odnoszą się do tego, co umieli lub wiedzieli wcześniej. Podobne zdanie mieli oni w kwestii odnoszenia się przez nauczycieli do wcześniejszych osiągnięć lub trudności ucznia podczas wystawiania mu oceny. Większość ankietowanych uczniów (16 z 20) wskazała, że dzieje się tak "prawie zawsze".

Nauczyciele stwierdzili w ankiecie, że "zawsze" (15 z 16) lub "prawie zawsze" (1 z 16) przekazują uczniom informację zwrotną, uzasadniającą ocenę. Ich zdaniem taka informacja zwrotna zawiera najczęściej określenie mocnych i słabych stron pracy ucznia, wskazówki - jak można poprawić ocenę, co uczeń zrobił dobrze, co źle i jak ma to uzupełnić, pisemne lub słowne uwagi odnośnie sposobu wykonania zadania. Uzasadniając stawianą ocenę, nauczyciele przypominają uczniowi obowiązujące kryteria i zasady oceniania, na ogół udzielają uczniowi wskazówek, jak pracę poprawić i jak pracować dalej, aby osiągać lepsze wyniki. W szkole gromadzona jest dokumentacja potwierdzająca monitorowanie jakości i efektywności kształcenia. Wynika z niej, że nauczyciele poszczególnych przedmiotów prowadzą ocenianie bieżące, sporządzają semestralne i roczne sprawozdania z wyników nauczania, podają średnie z przedmiotów, określają słabe i mocne strony poszczególnych uczniów i klas, analizują osiągnięcia uczniów w konkursach przedmiotowych i tematycznych oraz w zawodach i turniejach sportowych, formułują wnioski do dalszej pracy. Dokumentacja pracy zespołów potwierdza: prowadzenie diagnozy gotowości szkolnej dzieci z oddziału przedszkolnego, diagnozę umiejętności uczniów klasy I, przeprowadzanie i analizowanie wyników sprawdzianu po III klasie we współpracy z wydawnictwami OPERON i WSiP, a także analizę wyników sprawdzianu zewnętrznego. Ponadto, dokumentacja potwierdza współpracę szkoły z poradnią psychologiczno-pedagogiczną w zakresie ustalenia przyczyn trudności rozpoznanych przez nauczycieli. Z prowadzonej dokumentacji wynika, że w szkole systematycznie monitoruje się jakość i efektywność procesu uczenia się, uwzględnia się specyfikę poszczególnych etapów kształcenia z jednoczesnym zapewnieniem ciągłości procesu monitorowania. W szkole opracowano Wewnętrzny System Oceniania, będący Załącznikiem nr 2 do Statutu Zespołu Szkół w Chrzanowie. Zapisy tego dokumentu stanowią, że celem oceniania jest między innymi: „(...) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie, wspomaganie ucznia w samodzielnym planowaniu własnego rozwoju, motywowanie ucznia do dalszej pracy, dostarczanie rodzicom (prawnym opiekunom) ucznia i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia.”

Ważnym argumentem na rzecz spełniania przez szkołę tego wymagania w stopniu wysokim jest fakt monitorowania osiągnięć uczniów. Z przeprowadzonego wywiadu z dyrektorem wynika, że nauczyciele poszczególnych przedmiotów prowadzą ocenianie bieżące poprzez codzienną obserwację, sprawdziany, prace klasowe, sporządzają semestralne i roczne sprawozdania z wyników nauczania, podają średnie z przedmiotów, definiują słabe i mocne strony klasy i formułują wnioski do dalszej pracy. W sprawozdaniu wychowawcy klasowego uwzględniane są również osiągnięcia sportowe i wyniki z konkursów w których brali udział uczniowie z danej klasy. W zespołach klasowych nauczyciele: analizują diagnozę gotowości szkolnej lub wyniki sprawdzianów po III klasie, w celu wczesnego wykrywania występujących u dzieci trudności lub wyszukiwania uczniów zdolnych. W przypadku bardzo słabych wyników uczniów, kierują oni rodziców do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Janowie Lubelskim w celu ustalenia przyczyn trudności, ustalają spójne działania adaptacyjne w klasie I, w celu zachowania bezpieczeństwa uczniów, ustalają formy pomocy uczniom w celu wyrównania szans, analizują wyniki w nauce i zachowanie uczniów oraz typują uczniów do nagród. W opinii pani wicedyrektor, monitorując osiągnięcia uczniów, nauczyciele poszukują odpowiedzi na następujące pytania:

- w jaki sposób podnieść poziom wiedzy i umiejętności?,
- jak zmotywować uczniów do bardziej efektywnej pracy?,

- jak wyrównać braki edukacyjne?,
- jak zapobiegać niepowodzeniom szkolnym?

W skierowanej do nauczycieli ankiecie, wszyscy jednomyślnie stwierdzają, że analizują osiągnięcia wszystkich uczniów; 10 z (16) stwierdza, że prowadzi taką analizę, gdy pojawia się potrzeba; 5 innych (z 16) przyznaje, że próbuje prowadzić systematyczną analizę; jedna osoba (z 16) przyznaje, że monitoruje osiągnięcia swoich uczniów systematycznie i w sposób zorganizowany. W przywołanej ankiecie, wszyscy nauczyciele wskazują, że zakres monitoringu osiągnięć dotyczy wszystkich uczniów ich szkoły, także w zakresie osiągnięć.

Na zakończenie opisu tego wymagania należy dodać, że w badanej szkole wnioski z monitorowania osiągnięć uczniów są wdrażane. Podczas wywiadu dyrektor wymienił wiele przykładów wdrożonych wniosków; warto przywołać niektóre z nich:

- nadal przeprowadzać i analizować próbne sprawdziany wiedzy,
- utrzymać zwiększoną liczbę godzin z matematyki,
- zachęcać uczniów do udziału w różnego rodzaju konkursach,
- promować szkołę w środowisku lokalnym,
- prezentować osiągnięcia uczniów na apelach z udziałem przedstawicieli władz lokalnych i rodziców,
- aktualizować tablice z wyeksponowanymi zdjęciami i dyplomami,
- publikować informacje o działalności szkoły w prasie lokalnej.

Zdaniem dyrektora szkoły, wszystkie te wnioski są realizowane na bieżąco w pracy szkoły. Również nauczyciele podczas wywiadu grupowego wymienili te same lub podobne wnioski, które wynikały z monitorowania osiągnięć uczniów.

Przytoczone powyżej argumenty potwierdzają spełnianie przez szkołę wymagania w stopniu wysokim.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Procesy edukacyjne są efektem współdziałania nauczycieli*

Komentarz:

Badanie przeprowadzone w Publicznej Szkole Podstawowej w Chrzanowie potwierdziło, że procesy edukacyjne są efektem współdziałania nauczycieli. Nauczyciele - najczęściej w zespołach zadaniowych - współpracują przy tworzeniu oraz analizie procesów edukacyjnych i wspomagają siebie nawzajem. Prowadzą dyskusje i starają się rozwiązywać na bieżąco zaistniałe problemy. Udzielają sobie porad w zakresie realizacji zadań i wspólnie wypracowują wnioski do dalszej pracy. Głos nauczycieli jest brany pod uwagę w trakcie podejmowania decyzji o wprowadzaniu koniecznych zmian w planowaniu i realizacji procesów edukacyjnych.

Na potwierdzenie powyższej tezy, dyrektor szkoły przedstawił dokumentację, z której wynika, że w szkole ma miejsce wspólne planowanie przez nauczycieli procesów edukacyjnych. Zapisy protokołów rady pedagogicznej oraz dokumentacja zespołów nauczycieli wskazują na wspólne planowanie w zakresie: kierunków ewaluacji wewnętrznej, doboru programów nauczania, monitorowania realizacji podstawy programowej, wykorzystania informacji o uczniach z poprzedniego etapu edukacyjnego, ustalenia harmonogramu kontroli i pomiaru osiągnięć uczniów, obciążenia uczniów pracą domową, motywowania uczniów do większej aktywności na zajęciach, pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Ponadto z dokumentacji wynika, że nauczyciele planują wspólnie kierunki doskonalenia, wycieczki edukacyjne, współpracę z poradnią psychologiczno-pedagogiczną (uwzględniającą w szczególności diagnozowanie problemów uczniów mających trudności w nauce). W szkole zespołowo planuje się pracę pod kątem przygotowania uczniów do sprawdzianu zewnętrznego.

Z ankiety przeprowadzonej wśród nauczycieli wynika, że wszyscy respondenci (16 z 16) konsultują swoje plany zajęć edukacyjnych z innymi nauczycielami. Nauczyciele współdziałają także w zakresie: wymiany doświadczeń związanych z organizacją zajęć lekcyjnych, opracowaniem pomocy dydaktycznych i narzędzi do mierzenia efektów pracy ucznia. Dokumentacja potwierdza też współpracę nauczycieli w zakresie: rozwijania zainteresowań uczniów i ich uzdolnień, wspomagania rozwoju, planowania pracy z uczniem zdolnym i uczniem z trudnościami w nauce. Nauczyciele wspólnie planują także pracę nad poprawą stanu czytelnictwa oraz przygotowanie uczniów do konkursów przedmiotowych i tematycznych.

Kolejnym argumentem potwierdzającym sformułowaną wyżej tezę jest fakt, że nauczyciele współpracują przy analizie procesów edukacyjnych. Zarówno dyrektor szkoły w przeprowadzonym wywiadzie, wicedyrektor i nauczyciele stwierdzili, że w Szkole Podstawowej w Chrzanowie analiza procesów edukacyjnych odbywa się podczas spotkań nauczycieli w zespołach uczących w jednym oddziale, podczas zebrań rady pedagogicznej i podczas nieformalnych spotkań nauczycieli. Na potrzeby zebrań klasyfikacyjnych i podsumowujących pracę szkoły, wychowawcy przygotowują informacje pisemne w formie sprawozdań. Wszyscy wychowawcy podają m. in. wyniki analizy frekwencji śródrocznej lub rocznej swojej klasy. Opiekun samorządu uczniowskiego omawia pracę samorządu i proponuje wnioski. Podczas zebrań rady pedagogicznej analizowane i podsumowywane są także wyniki sprawdzianów zewnętrznych oraz dyskutowane są wnioski do dalszej pracy. Podsumowany jest też udział uczniów w konkursach i uzyskane przez nich wyniki.

Warto zauważyć, że analiza procesów edukacyjnych dokonuje się również poprzez ewaluację programów: wychowawczego i profilaktycznego. Podczas spotkań nauczycieli uczących w jednym oddziale analizowane są opinie i orzeczenia dotyczące dzieci i podejmowane są decyzje dotyczące oferowanej im pomocy ze strony szkoły.

Wszyscy ankietowani nauczyciele stwierdzili, że analizę procesów edukacyjnych zachodzących w szkole podejmują wspólnie z innymi nauczycielami np. w zespołach zadaniowych (16 z 16), 15 (z 16) także samodzielnie przeprowadza analizę procesów, za które ponosi odpowiedzialność.

Argumentem świadczącym o zrealizowaniu tego wymagania w stopniu wysokim jest fakt, że w badanej szkole nauczyciele wspomagają siebie nawzajem w organizowaniu i realizacji procesów edukacyjnych. Z informacji uzyskanych od dyrektora, jak i nauczycieli wynika, że w szkole funkcjonują stałe zespoły nauczycielskie, a docelowo powoływane są zespoły zadaniowe, np. do przeprowadzania ewaluacji lub koniecznej diagnozy, przygotowania uroczystości lub opracowania dokumentów szkolnych. W opinii dyrektora, nauczyciele wspierają się wzajemnie w pracy z uczniami, pomagając sobie przy rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych, w organizacji konkursów, przy wyborze programów nauczania, udostępniania sobie pomocy dydaktycznych, przy przygotowywaniu apeli i uroczystości szkolnych, podczas przekazywania sobie informacji o uczniach ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Ankietowani nauczyciele potwierdzili realizację zadań przywołanych przez dyrektora podczas wywiadu. Podczas wywiadu grupowego nauczyciele wskazali wiele przykładów, w jaki sposób wspierają się wzajemnie w organizacji i realizacji procesów edukacyjnych. Jest to m. in.: pomoc w przygotowaniach uroczystości, przekazanie informacji dotyczących odbytych szkoleń, udostępnianie dokumentacji, planowanie pracy zespołów klasowych, rozwiązywanie problemów dydaktycznych i wychowawczych oraz przekazywanie informacji o uczniach ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi nauczycielom uczącym na kolejnym etapie edukacyjnym. Wszyscy (16 z 16) potwierdzili fakt wzajemnej współpracy m. in. w zakresie: udostępniania sobie pomocy dydaktycznych, wspólnego planowania działań, pomocy przy wyborze podręczników i programów nauczania, wspólnego opracowywania narzędzi do ewaluacji i zestawów ćwiczeń. Niektórzy wskazali, iż współpracując ze sobą, korzystają wzajemnie z własnego doświadczenia pedagogicznego. Wsparcie, jakie uzyskują nauczyciele od innych, w opinii ponad połowy badanych (11 z 16) jest wystarczające; dla pozostałych (5 z 16) "zdecydowanie" jest niewystarczające.

Innym dowodem na spełnianie przez szkołę tego wymagania w stopniu wysokim jest fakt, że proces zmian zachodzących w szkole jest efektem wspólnych decyzji nauczycieli i zespołów, w których współpracują, rodziców oraz dyrektora szkoły. Decyzje te dotyczyły m. in.:

- opracowania i realizacji harmonogramu działań związanych z trwającą procedurą nadania szkole imienia,
- wyznaczenia zakresu działań i pytań kluczowych w wybranych obszarach pracy szkoły,
- ustalenia tematyki apeli i organizacji uroczystości szkolnych, przydziału zadań,
- tematyki lekcji wychowawczych,
- propozycji miejsca zajęć,
- propozycji zajęć logopedycznych,
- opiniowania przydziału godzin dyrektorskich.

Na zakończenie opisu realizacji tego wymagania należy dodać, iż prawie wszyscy ankietowani nauczyciele (14 z 16) mają poczucie, że ich głos jest brany pod uwagę w trakcie podejmowania decyzji o wprowadzaniu koniecznych zmian w realizacji procesów edukacyjnych [dwoje nauczycieli (z 16) "zdecydowanie" nie jest o tym przekonanych]. Wśród wymienionych przykładów decyzji, wszyscy nauczyciele wskazali, iż ich głos brany jest pod uwagę przy wyborze programów nauczania, wyborze podręczników, propozycji uroczystości szkolnych, organizacji pracy zajęć dodatkowych i kół zainteresowań. Pojedyncze wypowiedzi nauczycieli wskazują, że ich opinie były brane pod uwagę przy rozwiązywaniu problemów wychowawczych lub ustalaniu liczby godzin danego przedmiotu.

Wymaganie: *Kształtuje się postawy uczniów*

Komentarz:

Wyniki przeprowadzonej ewaluacji uprawniają do wniosku, że w Publicznej Szkole Podstawowej w Chrzanowie z powodzeniem kształtuje się postawy uczniów. Z badania wynika, że działania wychowawcze podejmowane w szkole są spójne i adekwatne do potrzeb uczniów, są planowane i modyfikowane z ich udziałem. Analizowane źródła potwierdzają też, że działania wychowawcze są analizowane i wdrażane są wnioski z tych analiz.

Poniżej wskazane zostaną argumenty potwierdzające spełnianie przez szkołę wymagania na poziomie wysokim.

Wszystkie analizowane źródła potwierdzają, że w szkole dba się o to, żeby działania wychowawcze były spójne. Jako argumenty potwierdzające ten sąd dyrektor i nauczyciele podają: tworzenie planów wychowawczych klas na podstawie programu wychowawczego szkoły, wspólne planowanie uroczystości, apeli i imprez szkolnych, angażowanie rodziców w organizację imprez szkolnych, wspólne analizowanie zachowań uczniów podczas spotkań semestralnych i rocznych, wymianę informacji pomiędzy nauczycielami, rozmowy z nauczycielami, rodzicami i uczniami na temat ich zachowań, stałą troskę wychowawców klas o kształtowanie tych samych postaw i zasad zachowania, reagowanie nauczycieli na niewłaściwe zachowanie ucznia, współpracę nauczycieli z niepedagogicznymi pracownikami szkoły. Nauczyciele dodali, że realizując zadania wychowawcze, napotykają na ograniczenia związane z możliwościami finansowymi rodziców oraz niskim poziomem ich wykształcenia (stąd wynika słaba motywacja do nauki i obniżenie frekwencji związane z angażowaniem dzieci do prac sezonowych). Do sukcesów w tym obszarze nauczyciele zaliczyli: dobrą współpracę nauczycieli z uczniami i rodzicami, pozytywne relacje z uczniami, kształtowanie u uczniów postaw obywatelskich, społecznych i patriotycznych, właściwy stosunek rodziców do nauczycieli i szkoły, pozyskanie zaufania uczniów, troskę o fizyczny i duchowy rozwój dzieci, integrację uczniów w grupie, wspomaganie uczniów w samodzielności myślenia i rozbudzanie u nich ciekawości poznawczej, motywację do dalszej pracy, używanie przez wychowanków zwrotów grzecznościowych, brak przejawów wandalizmu i agresji, miłą atmosferę w gronie nauczycielskim i bliską współpracę.

Uczestniczący wywiadzie grupowym pracownicy niepedagogiczni szkoły poinformowali, że w szkole dyskutuje się na temat pożądanых postaw uczniów. Pracownicy dyskutują o tym między sobą, następnie dyskutuje się na ogólnych i klasowych zebraniach z rodzicami.

Warto podkreślić, że w ocenie 19 z 20 ankietowanych rodziców, sposób, w jaki szkoła wychowuje uczniów, odpowiada potrzebom ich dziecka. Jednocześnie, zdaniem 17 z 20 ankietowanych rodziców, nauczyciele traktują uczniów w równy sposób; 3 rodziców zaprzeczyło tej opinii, wybierając opcję "raczej nie".

Należy jednakże zauważyć, że ankietowani uczniowie klas V, zapytani "Czy nauczyciele traktują Was sprawiedliwie?", odpowiadali następująco: raczej tak - 10, zdecydowanie tak - 4, zdecydowanie nie - 1, raczej nie - 5. Podobnie kształtują się ich odpowiedzi na pytanie "Czy czujesz się traktowany(a) w równy sposób z innymi uczniami?": raczej tak - 9, zdecydowanie tak - 4, zdecydowanie nie - 1, raczej nie - 6.

Kolejnym argumentem decydującym o spełnieniu wymagania, jest fakt, że działania wychowawcze podejmowane przez szkołę są adekwatne do potrzeb uczniów. Na potwierdzenie tego sądu warto przytoczyć zgromadzone dane.

Uczestniczący w wywiadzie grupowym nauczyciele poinformowali, że diagnoza potrzeb uczniów przeprowadzana jest poprzez: rozmowy wychowawcy z uczniami i rodzicami, ankiety diagnostyczne, dyskusje z przedstawicielami samorządu uczniowskiego (potrzeby, propozycje, sugestie). Potrzeby zdiagnozowane w klasach I-III dotyczyły organizowania w większym natężeniu imprez, uroczystości, apeli, wycieczek, kuligów, wyjścia w teren, wyjazdów na basen, większego angażowania uczniów do pracy w samorządzie oraz kształtowania pożądanых postaw społecznych poprzez udział w akcjach. W celu zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb, podjęto takie działania jak: zorganizowanie dyżurów rodziców na dyskotekach szkolnych, zorganizowanie dyżurów nauczycieli przy wydawaniu posiłków na stołówce, zaangażowanie uczniów w pracę w samorządzie uczniowskiego, liczne imprezy i uroczystości, apele, wycieczki przedmiotowe po najbliższej okolicy, wycieczki krajoznawcze,

wyjazdy do teatru, na basen, kuligi połączone z ogniskiem, wyjścia na stok i zjazdy narciarskie, konkursy, zaangażowanie uczniów we współtworzenie strony internetowej szkoły.

Warto też dodać iż w trakcie badania ewaluacyjnego znaleziono liczne argumenty potwierdzające tezę, że uczniowie uczestniczą w działaniach edukacyjnych sprzyjających kształtowaniu i uzyskiwaniu pożądanych postaw.

Wszyscy ankietowani nauczyciele potwierdzili, że w przeciągu ostatnich 6 miesięcy miała miejsce w szkole dyskusja na temat pożądanych postaw uczniów. 19 z 20 ankietowanych uczniów klasy V przyznało, że w ostatnim miesiącu brali udział w rozmowie na temat właściwego zachowania. Z informacji pozyskanych podczas wywiadu z nauczycielami wynika, że postawy zdrowotne i ekologiczne kształtowane są poprzez włączanie uczniów w takie działania jak: Sprzątanie świata, realizacja programu „Trzymaj formę” (wyjścia na stok narciarski oraz wyjazdy na basen), organizacja Dnia Dziecka jako Dnia Sportu Szkolnego, organizacja Pierwszego Dnia Wiosny (topienie Marzanny, gry i zabawy ruchowe), promowanie zdrowego trybu życia (przygotowywanie zdrowych potraw, układanie jadłospisów, tworzenie gazetki o nawykach zdrowego odżywiania się). O rozwój intelektualny ucznia szkoła dba poprzez: organizowanie uroczystości upowszechniających dorobek kulturowy i tradycje regionu, kształtujących postawy patriotyczne (wigilia, mikołajki, ślubowanie klasy pierwszej, uczestnictwo w apelach z okazji 3 Maja, 11 Listopada), udział w konkursach wewnętrznych (ortograficzny, matematyczny, czytelniczy, "Wygraj z używkami") i zewnętrznych (przedmiotowe, Powiatowy Turniej Wiedzy Pożarniczej, Konkurs Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym, konkurs kartograficzny im. B. Petchenik na UMCS „Żyjąc w zglobalizowanym świecie”). Działania wynikające z dbałości o rozwój moralno – emocjonalny uczniów to: zbiórka darów dla Domu Dziecka „Promyk” w Janowie Lubelskim i dla powodzian z gminy Wilków, wielkopostna skarbonka, dzieci komunijne dzieciom misji, udział w zawodach sportowych (gminne zawody sportowe: mini piłka ręczna, mini piłka siatkowa, mini piłka nożna, czwórbój LA; powiatowe: mini piłka siatkowa, czwórbój LA, mini piłka ręczna), konkursy plastyczne („Jak używki szkodzą zdrowiu”, „Obiady czwartkowe”, „Powódź pożar dniem czy nocą straż przychodzi ci z pomocą”), muzyczne („Przegląd pieśni patriotycznej i religijnej”). Rozwój duchowy uczniów odbywa się poprzez takie działania jak: Spotkanie z kolędą i pastorałką, pielgrzymki - wycieczki (Święty Krzyż – Kałków, Częstochowa, Leżajsk, Łańcut), wyjazd na „Dni Otwartej Furty” w WSD Sandomierz, coroczny udział w rekolekcjach, przystąpienie uczniów klas II do Pierwszej Komunii Świętej.

Kolejnym argumentem potwierdzającym wysoki stopień spełniania wymagania jest fakt, że działania wychowawcze podejmowane w szkole są planowane i modyfikowane zgodnie z potrzebami uczniów oraz z ich udziałem.

Zgromadzone dane dowodzą, że uczniowie uczestniczą w tworzeniu i zmianie szkolnego systemu oddziaływań wychowawczych. Na potwierdzenie tego sądu warto za dyrektorem podać takie przykłady działań, jak: zaangażowanie uczniów w organizację różnego typu akcji środowiskowych (Sprzątanie Świata, zbiórka darów dla Domu Dziecka czy dla uczniów z gminy Wilków), wspólne planowanie wycieczek, rajdów, wyjść na stok narciarski, planowanie i pomoc w organizacji imprez i uroczystości szkolnych (apele, dyskoteki, "andrzejki", "walentynki", Dzień Chłopaka, Święto Pieczonego Ziemniaka, uroczyste Ślubowanie klasy I, spotkanie z Mikołajem, Wigilia, Choinka Noworoczna, Dzień Kobiet, Dzień Babci i Dziadka, Powitanie Wiosny, Dzień Matki, Dzień Dziecka, Dzień Edukacji Narodowej, Święto Niepodległości, Jasełka, Tradycje Wielkanocne, Dzień Ziemi, Dni Książki), udział w wyborach i pracach samorządu uczniowskiego, wycieczki przedmiotowe po najbliższej okolicy, wycieczki krajoznawcze, wyjazdy na spektakle teatralne, na basen.

Warto podkreślić, że w opinii wszystkich ankietowanych nauczycieli, uczniowie uczestniczą w tworzeniu i zmianie działań wychowawczych. Na poparcie tej tezy nauczyciele podali takie przykłady jak: wspólne planowanie rajdów, wycieczek, ognisk, uczestnictwo w wyborach samorządu klasowego i uczniowskiego, udział w akcjach środowiskowych, tworzenie kalendarza imprez szkolnych, współtworzenie tematyki godzin wychowawczych, planowanie wyjścia na Białą Szkołę i wyjazdu na basen, decyzja o rezygnacji z mundurków szkolnych i wprowadzenie stroju galowego, układanie kodeksu postępowania ucznia, tworzenie klasowego regulaminu zachowania ucznia, udział w wydarzeniach parafialnych, charytatywnych (pomoc powodzianom).

Uczestniczący w wywiadzie grupowym nauczyciele poinformowali, że szkoła promuje postawy patriotyczne i obywatelskie, wpaja wartości chrześcijańskie, kształtuje postawę dbałości o bezpieczeństwo i zdrowie własne i kolegów. Ponadto, szkoła uczy pracowitości, sumienności, koleżeńskości, dba o kultywowanie tradycji regionalnych. W opinii nauczycieli, uczniowie akceptują promowane postawy i uważają je za ważne.

Uczestniczący w wywiadzie grupowym rodzice, zapytani o to, jakich zachowań oczekuje się od ich dzieci w szkole, odpowiedzieli, że szkoła wpaja podstawowe zasady kultury osobistej, kształtuje postawę tolerancji i szacunku dla wszystkich, uczy punktualności, staranności, odpowiedzialności, obowiązkowości, sumienności.

Należy podkreślić, iż uczniowie uczestniczący w wywiadzie stwierdzili, że ich pomysły i oczekiwania mają wpływ na to, w jaki sposób w szkole kształtuje się właściwe zachowania, pożądane postawy a działalność

w samorządzie uczniowskim (sekcja porządkowa, dekoracyjna, naukowa, sportowa) pozwala im na aktywność i realizację pomysłów.

Na zakończenie należy dodać, że badanie ewaluacyjne pozwoliło na zgromadzenie danych uprawniających do stwierdzenia, iż działania wychowawcze podejmowane w szkole są analizowane i wdraża się wnioski z tych analiz.

Dyrektor w wywiadzie poinformował, że wnioski z analiz działań wychowawczych analizowane są na zebraniach rady pedagogicznej oraz w zespołach nauczycielskich. Jako przykłady sformułowanych i wdrożonych wniosków dyrektor i uczestniczący wywiadzie nauczyciele podali liczne przykłady. Warto za respondentami wymienić takie jak: Uczniowie aktywnie uczestniczą w życiu szkoły poprzez udział w apelach i uroczystościach szkolnych, kształtują postawy patriotyczne, obywatelskie - znają i akceptują je; Uczniowie chętnie biorą udział w akcjach charytatywnych (zbiórka dla powodzian z gminy Wilków, współpraca z Domem Dziecka „Promyk” w Janowie Lub.); Kontynuowane są działania związane z udziałem uczniów w programie „Trzymaj Formę”, w ramach którego kształtowane są postawy prozdrowotne (zdrowy styl życia, prawidłowe odżywianie, aktywny wypoczynek; Wprowadzone zostały zasady kulturalnego dopingu oraz zasady „fair play” w rywalizacji sportowej; Należy uczyć właściwej reakcji na nieakceptowane zachowania, pracować nad poprawą wzajemnych relacji między uczniami, zwracać uwagę na używanie zwrotów grzecznościowych, eliminować wulgaryzmy.

Przytoczone powyżej dane potwierdzają spełnianie przez szkołę wszystkich kryteriów i uzasadniają wysoki stopień spełniania wymagania.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Prowadzone są działania służące wyrównywaniu szans edukacyjnych*

Komentarz:

Wyniki badania ewaluacyjnego prowadzą do wniosku, że w szkole prowadzone są działania służące wyrównywaniu szans edukacyjnych. Zgromadzone dane potwierdzają, że nauczyciele diagnozują i znają możliwości swoich uczniów a prowadzone działania sprawiają, że uczniowie osiągają sukcesy edukacyjne na miarę swoich możliwości.

Poniżej przytoczone zostaną argumenty potwierdzające wysoki poziom spełniania tego wymagania przez szkołę.

Wszyscy ankietowani nauczyciele przyznali, że diagnozują możliwości edukacyjne swoich uczniów; przy czym 5 nauczycieli robi to w odniesieniu do wszystkich, których uczą, 11 - w odniesieniu do większości. W wyniku prowadzonych diagnoz, nauczyciele pozyskują informacje dotyczące poziomu wiedzy i umiejętności uczniów, doboru metod i formy pracy, ewentualnych wskazań do współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, potrzeb w zakresie organizowania dodatkowych zajęć (służących rozwijaniu zdolności oraz zapewniających pomoc w pokonywaniu trudności).

Ankietowani uczniowie klas V, zapytani, co czują, myśląc o swoich wynikach w nauce, wybierali następujące odpowiedzi: uważam, że wszystko jest w porządku - 12, czuję radość - 2, czuję niezadowolenie, że nie mogłem/mogłam zrobić więcej - 5, nie obchodzi mnie to - 1. Ci sami uczniowie, zapytani o swój największy sukces w tym lub poprzednim roku szkolnym, wymieniali między innymi: świadectwo z wyróżnieniem, udział w zawodach, zdobycie dyplomu za udział w konkursie plastycznym, zdanie egzaminu na kartę rowerową.

Kolejnym argumentem potwierdzającym spełnianie wymagania na wysokim poziomie jest fakt, że w szkole prowadzone są działania zwiększające szanse edukacyjne uczniów, uwzględniające indywidualizację procesu edukacji.

Dyrektor szkoły, partnerzy i przedstawiciele samorządu lokalnego zapytani o problemy środowiskowe, jakie musi przezwyciężać szkoła, zwrócili uwagę na problem bezrobocia, ubóstwa, angażowanie uczniów do prac polowych kosztem uczestnictwa w zajęciach szkolnych, brak wykształcenia wyższego u rodziców i brak aspiracji zawodowych i społecznych.

Zdaniem dyrektora, szkoła podejmuje działania, które mają ograniczyć wpływ czynników środowiskowych

na osiągnięcia uczniów. Na potwierdzenie tej tezy dyrektor podał takie działania jak: pomoc materialna (dofinansowanie do obiadów, dofinansowanie dowozu do szkoły, wyprawki szkolne, zapomogi i stypendia socjalne, zwolnienie z opłat na ubezpieczenie), organizowanie dodatkowych zajęć, i konsultacji. Jako działania zwiększające szanse edukacyjne uczniów prowadzone przez szkołę, dyrektor wymienił: stosowanie różnorodnych metod nauczania (w szczególności aktywizujących), różnicowanie pracy domowej, zajęcia przygotowujące do konkursów, zajęcia wyrównawcze z uczniem słabszym, indywidualna praca na lekcjach z każdym uczniem a szczególnie z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, dostosowanie wymagań i tempa pracy do umiejętności każdego ucznia.

W opinii uczestniczących w wywiadzie grupowym rodziców oraz partnerów, szkoła podejmuje starania, aby umożliwić wszystkim uczniom odniesienie sukcesu szkolnego na miarę ich możliwości - dla uczniów z trudnościami prowadzone są zajęcia wyrównawcze, uczniowie zdolni i ambitni są zapraszani na kółka zainteresowań, organizuje się wiele imprez, uroczystości, realizowane są ciekawe projekty, uczniom potrzebującym zapewnia się pomoc materialną. Rodzice zauważają też, że nauczyciele przygotowując uczniów do konkursów, poświęcają im swój czas dodatkowy, udostępniają materiały źródłowe.

Warto podkreślić, że w opinii 18 z 20 ankietowanych rodziców, w szkole podejmuje się starania by ich dziecko miało poczucie sukcesu w nauce na miarę jego możliwości.

Należy też zauważyć, że uczniowie są motywowani do pełnego wykorzystania swoich możliwości poprzez ocenę, pochwałę na forum klasy i szkoły, nagrody książkowe na koniec roku szkolnego, nagrody rzeczowe i dyplomy, pochwałę wychowawcy wobec klasy, wyróżnienie przez dyrektora szkoły na apelu, wystosowanie przez dyrektora szkoły listu pochwalnego do rodziców (opiekunów), świadectwo z wyróżnieniem, umieszczenie zdjęcia z opisem na tablicy osiągnięć.

Na zakończenie warto dodać, iż ankietowani uczniowie klas V zapytani o to, czy nauczyciele mówią im, że mogą się nauczyć nawet trudnych rzeczy, odpowiedzieli: zdecydowanie tak - 7, raczej tak - 10, raczej nie - 2, zdecydowanie nie - 1. Ci sami uczniowie, do stwierdzenia "Kiedy mam kłopoty z nauką, mogę liczyć na pomoc nauczycieli", ustosunkowali się następująco: zdecydowanie tak - 10, raczej tak - 8.

Ponadto, trzeba podkreślić, że wszyscy ankietowani uczniowie klasy VI mają poczucie, że nauczyciele wierzą w ich możliwości.

Przytoczone powyżej argumenty potwierdzają wysoki stopień wypełniania tego wymagania przez szkołę.

Poziom spełniania wymagania: B

Wnioski z ewaluacji:

1. Zaangażowanie wszystkich nauczycieli w proces tworzenia, analizowania i modyfikowania koncepcji pracy szkoły sprzyja jej konsekwentnej realizacji i wpływa na powodzenie podejmowanych działań.
2. Uczniowie i rodzice akceptują kierunki pracy szkoły, dzięki temu chętnie uczestniczą w działaniach o charakterze dydaktycznym, wychowawczym i opiekuńczym.
3. Stałe modyfikowanie i wzbogacanie oferty edukacyjnej szkoły zapewnia realizację podstawy programowej i wpływa na wszechstronny rozwój uczniów.
4. Podejmowane przez szkołę nowatorskie rozwiązania programowe pozwalają uczniom na rozwój ich pasji i zainteresowań, mimo znacznych ograniczeń środowiskowych.
5. Nauczyciele, planując wspólnie działania dydaktyczne, efektywnie wykorzystują informacje o osiągnięciach i trudnościach uczniów z poprzedniego etapu edukacyjnego, co przekłada się na właściwy dobór metod kształcenia i form pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
6. Nauczyciele współdziałają i wspierają się wzajemnie w organizacji i realizacji procesów edukacyjnych a w opinii ponad połowy badanych, wsparcie, jakie uzyskują od innych nauczycieli, jest wystarczające.
7. Prawie wszyscy ankietowani nauczyciele uważają, że ich głos brany jest pod uwagę w trakcie podejmowania decyzji o wprowadzaniu koniecznych zmian w realizacji działań edukacyjnych, co pozwala im skutecznie wpływać na rozwój szkoły.
8. Nauczyciele podejmują różnorodne formy współpracy z rodzicami, dzięki temu zdecydowana ich większość (19 z 20 ankietowanych) ma poczucie, że sposób, w jaki szkoła wychowuje uczniów, odpowiada potrzebom ich dziecka.
9. Działania wychowawcze podejmowane przez szkołę są adekwatne do potrzeb uczniów i uwzględniają ich propozycje, dlatego dzieci chętnie w nich uczestniczą i mają poczucie wpływu na to, w jaki sposób w szkole kształtuje się właściwe zachowania i pożądane postawy.
10. Różnorodne działania służące wyrównywaniu szans edukacyjnych uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualizacji, sprawiają, że uczniowie mają poczucie, iż nauczyciele wierzą w ich możliwości i wiedzą, że zawsze mogą liczyć na ich pomoc.

Wymaganie	Poziom spełniania wymagania
Obszar: Procesy	
Szkoła lub placówka ma koncepcję pracy	B
Oferta edukacyjna umożliwia realizację podstawy programowej	B
Procesy edukacyjne mają charakter zorganizowany	B
Procesy edukacyjne są efektem współdziałania nauczycieli	B
Kształtuje się postawy uczniów	B
Prowadzone są działania służące wyrównywaniu szans edukacyjnych	B

Raport sporządzili:

- Barbara Krawczyk
- Henryk Radej

Kurator Oświaty:

.....

Wersja pełna raportu dostępna jest pod adresem: www.platforma.npseo.pl/summary/htmlReport/id/5281